

Brüsszel, 2025.10.14.
COM(2025) 632 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Ötödik jelentés az Európai Unióba irányuló közvetlen külföldi befektetésekről

{SWD(2025) 296 final}

BEVEZETÉS

Ez a jelentés az Európai Bizottság ötödik alkalommal készített éves jelentése az Unióba irányuló közvetlen külföldi tőkebefektetések (a továbbiakban: FDI vagy közvetlen külföldi befektetés) átvilágítási keretének létrehozásáról szóló uniós rendelet (a továbbiakban: a közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendelet vagy a rendelet) alkalmazásáról.

A jelentés a 2024. évet fedi le, és biztosítja az átláthatóságot az FDI-k EU-n belüli átvilágításának működésével, valamint a nemzeti átvilágítási mechanizmusok fejleményeivel kapcsolatban. Elősegíti az Unió elszámoltathatóságát egy olyan területen, ahol – tekintettel a szóban forgó biztonsági érdekekre – nem biztosítható az egyedi tranzakciók átláthatósága, és az nem is lenne helyénvaló.

A jelentés a 27 tagállam által benyújtott jelentéseken és más forrásokon alapul, és négy fejezetből áll:

- 1. fejezet: Az EU-ba irányuló FDI adatai és trendjei,
- 2. fejezet: Jogalkotási fejlemények a tagállamokban,
- 3. fejezet: A tagállamok FDI-k átvilágításával kapcsolatos tevékenységei,
- 4. fejezet: Az FDI-k átvilágításának uniós együttműködési mechanizmusa.

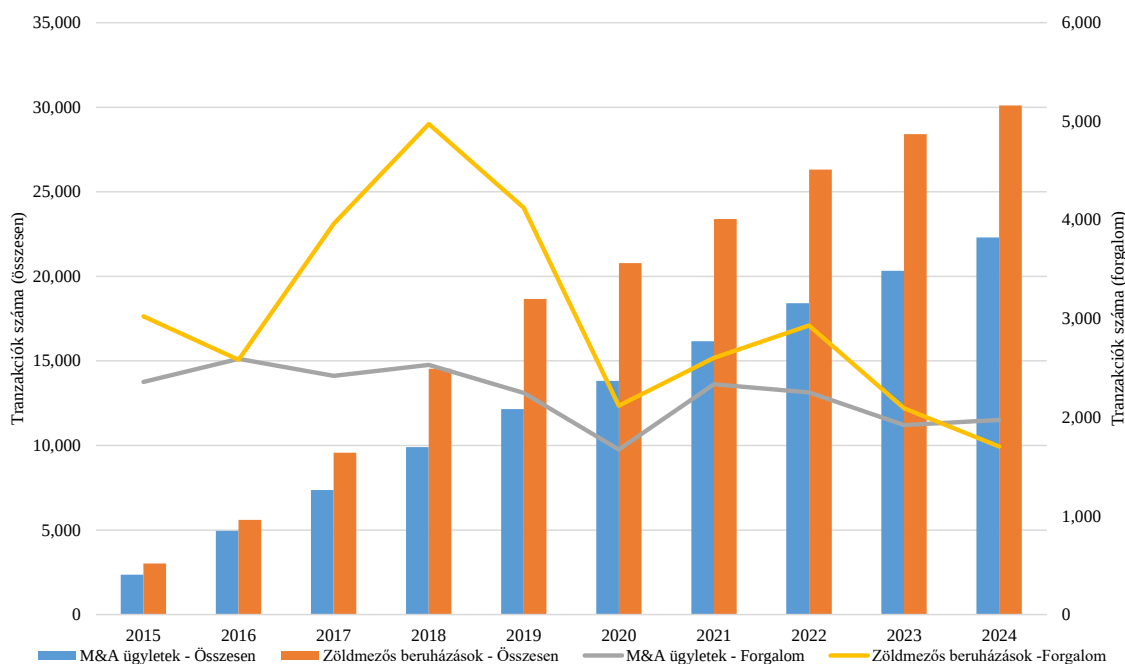
Ez az éves jelentés fontos eszköze annak, hogy a kereskedelem és a befektetések stratégiai ellenőrzése elősegítse a biztonságot az Európai Unión belül.

1. FEJEZET – AZ EURÓPAI UNIÓBA IRÁNYULÓ KÖZVETLEN KÜLFÖLDI TŐKEBEFEKTETÉS

1. Általános tendenciák

Az FDI-állomány¹ 2023 és 2024 között 7,5 %-kal nőtt. Konkrétabban a külföldi fúziók és felvásárlások (M&A), illetve a zöldmezős beruházások éves kumulatív növekedése 10 %-os, illetve 6,0 %-os volt, így azok 2023 és 2024 között évi 20 329-ről 22 302-re, illetve 28 405-ről 30 108-re emelkedtek (1. ábra, oszlopok). Ez összhangban van a 2015 óta megfigyelt tendenciákkal, mivel az EU-27-be irányuló FDI-állomány ebben a tízéves időszakban folyamatosan, évente átlagosan közel 5 250 közvetlen külföldi befektetéssel nőtt. Ezt a tendenciát az FDI-k típusa szerint vizsgálva az EU-27 tagállamában 2015 és 2024 között évente átlagosan 2 230 külföldi fúziós és felvásárlási ügyletre, valamint 3 011 külföldi zöldmezős beruházásra került sor. Ezek a kedvező, kumulatív tendenciák jól mutatják az uniós tagállamok külföldi befektetések előtti nyitottságát, és rávilágítanak a tagállamok nemzetközi befektetők előtti vonzerejére.

1. ábra: Az FDI-k éves állománya és az EU-27-be irányuló forgalma a 2015–2024-es időszakban (ügyletek és projektek száma)

¹ A közvetlen külföldi tőkebefektetési ügyleteknek két fajtája ismert: a zöldmezős beruházás, valamint a fúzió és felvásárlás (M&A). A nemzetközi zöldmezős beruházás jellemzően új vállalat külföldön való létrehozásával vagy új külföldi létesítmények építésével jár, míg a nemzetközi fúzió és felvásárlás gazdasági tevékenységhez kapcsolódó meglévő eszközök tulajdonjogának külföldi tulajdonosra történő átruházását jelenti. Azokat a fúziókat és felvásárlásokat vettük figyelembe, amelyek az eu-27-beli vállalkozás tőkéjében való, 10 %-ot meghaladó részesedésszerzéssel jártak.

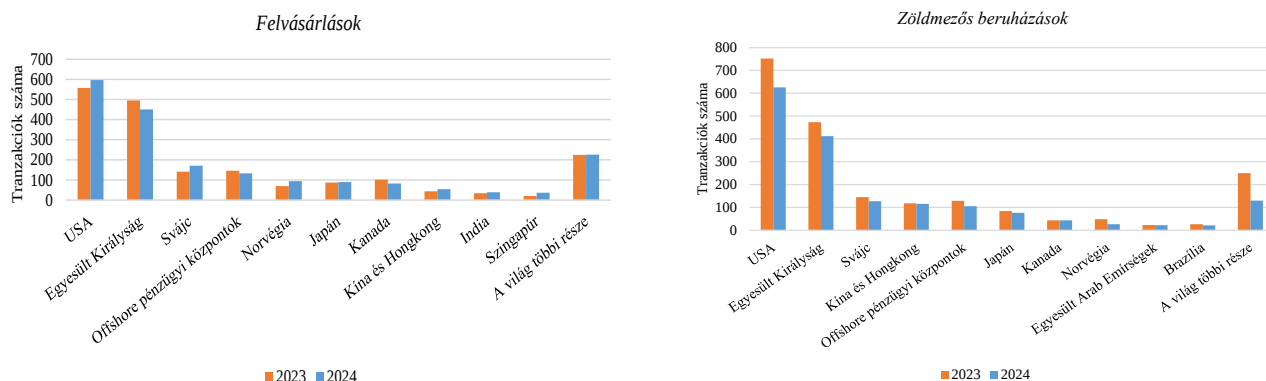
Forrás: a Bureau van Dijk adatai, amelyeket a Közös Kutatóközpont (JRC) további feldolgozásnak vetett alá. Kivonatolás dátuma: 2025. március 26., az Orbis M&A és Orbis Crossborder Investment adatbázisából. A 2015. évi adatok a 2015. évi FDI-áramlást mutatják, míg az utána következő évek oszlopainak adatai az éves áramlások kumulált összegének felelnek meg.

A teljes FDI-beáramlás (1. ábra, sorok) az elmúlt két évben csökkenő tendenciát mutatott: 2022 és 2023 között 23 %-kal, 2023 és 2024 között pedig 8,4 %-kal csökkent. Az FDI-k számát vizsgálva azonban kiderül, hogy a fúziók és felvásárlások, valamint a zöldmezős beruházások eltérően reagáltak. Konkrétan, a beáramló külföldi fúziós és felvásárlási ügyletek, amelyek 2021-ben erőteljesen fellendültek, 2022-ben 3,6 %-kal, 2023-ban pedig 15 %-kal visszaestek, majd 2024-ben 2,7 %-kal ismét nőttek. Ezzel szemben a zöldmezős beruházások 2021-ben 23 %-kal, 2022-ben pedig 13 %-kal nőttek. Ezt a pozitív tendenciát azonban két egymást követő évben bekövetkezett – 2023-ban 29 %-os, 2024-ben pedig 19 %-os – csökkenés követte. Az FDI-tranzakciók 2023-ban és részben 2024-ben (a zöldmezős beruházások esetében) megfigyelt éves csökkenő tendenciája az uniós gazdaságot és a befektetők kockázatterzékelését befolyásoló tartós és folyamatos bizonytalanságoknak² tudható be.

2. A külföldi befektetők honossága szerinti legfontosabb országok

A 2023–2024-es külföldi fúziós és felvásárlási ügyletek származási joghatóság szerinti összehasonlításakor (2. ábra, bal oldali grafikon) 2024-ben összességében növekedést lehetett megfigyelni 2023-hoz képest valamennyi jelentős, ilyen ügylettel érintett joghatóság tekintetében, az Egyesült Királyság, az offshore pénzügyi központok és Kanada kivételével. Ezzel szemben a zöldmezős beruházások teljes számának 2024-ben megfigyelt csökkenése valamennyi származási joghatóság tekintetében a projektek számának csökkenését mutatta. Ez alól csak Kanada volt kivétel, ahol a szám változatlan maradt (2. ábra, jobb oldali grafikon).

2. ábra: A külföldi joghatóságok (legjelentősebb 10 befektető joghatóság) által végrehajtott részesedésszerzések (bal oldali grafikon) és EU-ba irányuló zöldmezős beruházások száma (jobb oldali grafikon) 2023-ban és 2024-ben

² Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja 2025 februárjában a negyedik évébe lépett. 2024-ben további geopolitikai feszültségek – például a közel-keleti konfliktus kiterjedése és elmélyülése vagy a globális kereskedelmi feszültségek eszkalálódásának veszélye – is kockázati tényezőt jelentettek.

2024-ben az EU-ban a legjelentősebb külföldi befektető az Egyesült Államok volt, amely az összes felvásárlás 30 %-át (597 tranzakció) és a zöldmezős beruházások 37 %-át (626 projekt) adta. Míg az Egyesült Államokból származó fúziós és felvásárlási ügyletek 2024-ben 7 %-kal nőttek 2023-hoz képest, addig a zöldmezős beruházások már két egymást követő évben csökkentek, 2024-ben 17 %-kal.

Az Egyesült Királyságban honos befektetők 2024-ben az összes felvásárlás 23 %-át (451 tranzakció) és az EU-27 zöldmezős projektjeinek 24 %-át (412) adták, az Egyesült Királyság a külföldi joghatóságok rangsorában a második helyet foglalja el. Ebben az esetben mind a fúziós és felvásárlási ügyletek, mind a zöldmezős projektek száma csökkent 2024-ben 2023-hoz képest: 8,9 %-kal, illetve 13 %-kal. Az offshore pénzügyi központok és Kanada esetében 2023 és 2024 között negatív tendencia volt tapasztalható a fúziós és felvásárlási ügyletek tekintetében, amelyek 8,9 %-kal, illetve 19 %-kal estek vissza. 2024-ben a külföldi fúziós és felvásárlási ügyletek tekintetében a legnagyobb éves növekedést mutató joghatóságok között az első helyen Szingapúr (85 %) állt, amelyet Norvégia (34 %) követett. Végezetül a Kínából és Hongkongból származó fúziós és felvásárlási ügyletek száma 2024-ben az előző évhez képest 23 %-kal nőtt, a 2023-ban megfigyelt 20 %-os éves csökkenést követően.

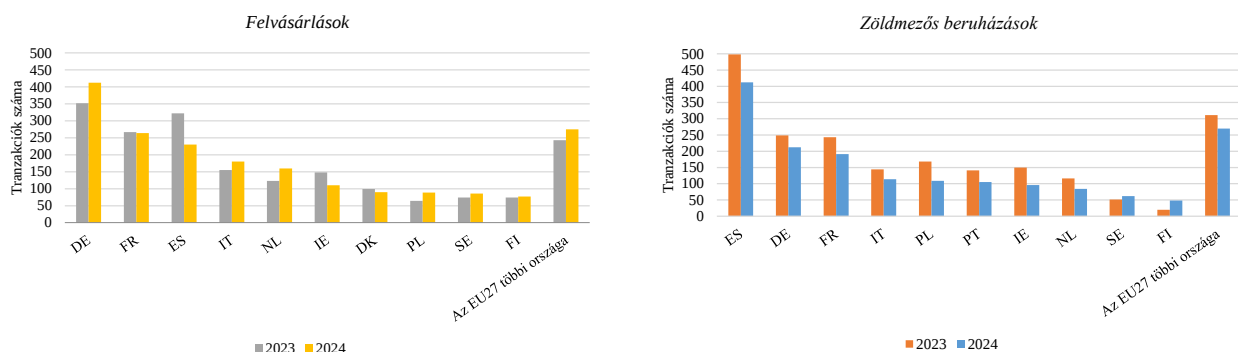
2024-ben a zöldmezős beruházások esetében a 10 legjelentősebb származási joghatóságból származó FDI-k száma 2023-hoz képest – Kanada kivételével – csökkent. E csökkenés tartománya a Norvégia esetében tapasztalt 46 %-os visszaeséstől a Kína és Hongkong esetében tapasztalt 2,5 %-os visszaesésig terjedt.

3. A külföldi felvásárlások legfontosabb uniós célországai

Az EU-ba irányuló külföldi fúziós és felvásárlási ügyletek száma egyenlőtlenül oszlott meg a fogadó tagállamok között (3. ábra, bal oldali grafikon). A legtöbb országba 2024-ben több ügylet irányult, mint 2023-ban, kivéve Franciaországot, Spanyolországot, Írországot és Dániát, amelyekbe kevesebb ügylet irányult. Ezzel szemben az EU-ba irányuló külföldi zöldmezős beruházások száma (3. ábra, jobb oldali grafikon) 2024-ben más tendenciát követett: csak két országban (Svédország és Finnország) nőtt 2023-hoz képest.

3. ábra: A részesedésszerzések (balra) és a zöldmezős beruházások (jobbra) száma 2023-ban és 2024-ben, a fogadó tagállamok szerinti bontásban (a tíz legfontosabb EU-27 célország)*

³ 2024-ben az ügyletek számát tekintve a legjelentősebb offshore pénzügyi központok (ábécésorrendben): Bermuda, Brit Virgin-szigetek, Kajmán-szigetek, Liechtenstein és Monaco. Az offshore pénzügyi központok teljes listáját lásd például az „Üdvözljük a közvetlen külföldi befektetéseket, ugyanakkor biztosítjuk alapvető érdekeink védelmét” című bizottsági közleményhez kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentumban (SWD(2019) 108 final, 2019. március 13).

Forrás: a Bureau van Dijk adatai, amelyeket a JRC további feldolgozásnak vetett alá. Kivonatolás dátuma: 2025. március 26., az Orbis M&A és Orbis Crossborder Investment adatbázisából. Az „EgyébEU27” kategória az összes többi EU-27-országot foglalja magában.

A külföldi fúziós és felvásárlási ügyletek fő célországai Németország és Franciaország voltak: 2023-ban a tranzakciók teljes összegének 21 %-a (412 tranzakció), illetve 13 %-a (264 tranzakció) irányult ebbe a két országba. 2024-ben azonban más volt a trend az előző évhez képest: Németországban 17 %-kal nőtt az ügyletek száma, Franciaországban pedig 1,1 %-kal csökkent. E kismértékű csökkenés ellenére az FDI-kedvezményezettek között Franciaország megelőzte Spanyolországot, és 2024-ben a második helyen állt. Spanyolország 2024-ben a harmadik helyet foglalta el (230 ügylettel), 12 %-os aránnyal. 2024-ben Franciaország és Spanyolország mellett két másik tagállamban, Írországba (-26 %) és Dániába (-9,1 %) irányult kevesebb külföldi fúziós és felvásárlási ügylet, mint 2023-ban. Eközben Lengyelországban (39 %) és Hollandiában (30 %) volt megfigyelhető a legnagyobb növekedés 2024-ben a fúziós és felvásárlási tevékenységek terén.

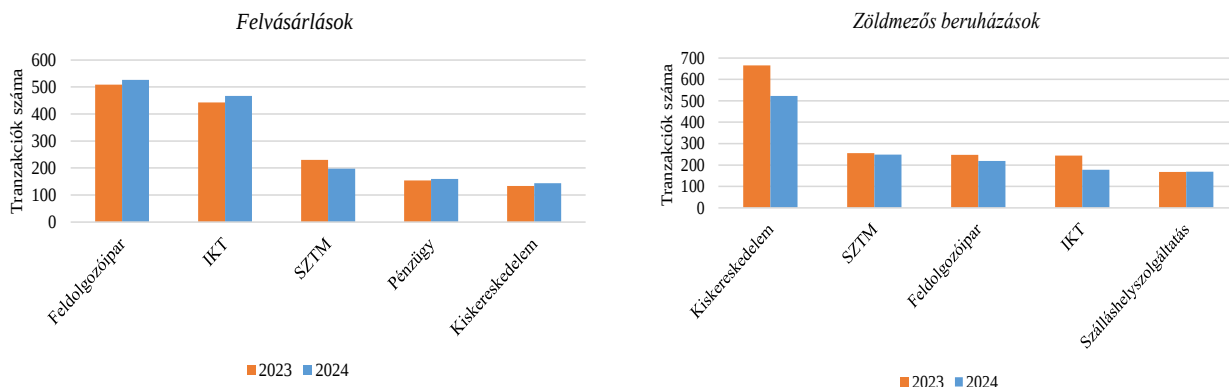
2024-ben a külföldi zöldmezős beruházások két legfontosabb célországa Spanyolország és Németország volt. E két ország volt az összes projekt 24 %-ának (412 tranzakció), illetve 12 %-ának (212 tranzakció) célországa. Őket szorosan követte Franciaország (11 %, 191 tranzakció). A projektek számának éves csökkenése Írországra (36 %) és Lengyelországra (35 %) esetében volt különösen szembeötlő, ezzel szemben két tagállamban, Svédországban és Finnországban 22 %-kal, illetve 140 %-kal nőtt az előző évhez képest a zöldmezős külföldi projektek száma.

4. Ágazatspecifikus információk

2024-ben az öt legfontosabb ágazati kategória⁴ majdnem mindegyikében csökkent az előző évhez (2023-hoz) képest a külföldi fúziós és felvásárlási ügyletek száma, a szakmai, tudományos és műszaki tevékenységek (a továbbiakban: SZTM-tevékenységek) terén megvalósult ügyletek kivételével (4. ábra, bal oldali grafikon). Ezzel szemben a külföldi zöldmezős ügyletek száma 2024-ben az öt legfontosabb ágazati kategóriának csak az egyikében, a szálláshely-szolgáltatás terén nőtt (4. ábra, jobb oldali grafikon).

⁴ Az alkalmazott kategóriák a NACE Rev. 2 alapkategóriáin alapulnak, lásd: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nace-rev2>.

4. ábra: A részesedésszerzések* (balra) és a zöldmezős beruházások (jobbra) száma 2023-ban és 2024-ben, a NACE Rev.2. nemzetgazdasági ágai szerinti bontásban (az öt legnagyobb kategória)

Forrás: a Bureau van Dijk adatai, amelyeket a JRC további feldolgozásnak vetett alá. Kivonatolás dátuma: 2025. március 26., az Orbis M&A és Orbis Crossborder Investment adatbázisából. SZTM: „szakmai, tudományos és műszaki tevékenységek” (NACE Rev.2, M nemzetgazdasági ág); ebbe a kategóriába tartoznak egyebek mellett a K+F-létesítmények. IKT: „információs és kommunikációs technológiák” (NACE Rev.2, J nemzetgazdasági ág). A feldolgozóipar a NACE Rev. 2., C nemzetgazdasági ágnak felel meg. A pénzügy a NACE Rev. 2, K nemzetgazdasági ágnak („Pénzügyi, biztosítási tevékenység”) felel meg. A kiskereskedelem a NACE Rev. 2., G nemzetgazdasági ágnak („Kereskedelem”) felel meg. A szálláshely-szolgáltatás a NACE Rev. 2., I. nemzetgazdasági ágnak felel meg („Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás”).

2024-ben továbbra is a feldolgozóipar volt az ügyletek fő ágazata: a külföldi fúziók és felvásárlások 27 %-a (526 tranzakció) ebben az ágazatban valósult meg. Az információs és kommunikációs technológiák ágazata (IKT) 24 %-kal (467 tranzakcióval) megtartotta második helyét. 2024-ben mindkét ágazatban nőtt az ügyleti tevékenység 2023-hoz képest: a feldolgozóiparban 3,3 %-kal, az IKT területén pedig 5,4 %-kal. Az SZTM-tevékenységek, ahol az ügyletek 2023-hoz képest 14 %-kal csökkentek, 10 %-kal a harmadik helyen álltak, ezeket követte a pénzügy (8,1 %) és a kiskereskedelem (7,3 %).

Ami a külföldi zöldmezős beruházásokat illeti, 2024-ben a kiskereskedelemhez kapcsolódó tevékenységek tették ki a projektek közel egyharmadát (31 %, 523 tranzakció). 15 %-os részesedésével az SZTM volt a második legfontosabb ágazat 2024-ben. 2024-ben a feldolgozóipar 13 %-os részesedéssel a zöldmezős beruházások harmadik legfontosabb ágazatává vált, míg az IKT-ágazat 10 %-os részesedéssel a negyedik helyet foglalta el. Az IKT-ágazatba és a kiskereskedelembe történő zöldmezős beruházások csökkentek a legnagyobb mértékben az előző évhez képest: 2024-ben a projektek száma 27 %-kal, illetve 21 %-kal esett vissza. Ugyanebben az időszakban az öt legfontosabb ágazat közül a szálláshely-szolgáltatás volt az egyetlen, ahol a projektek száma nőtt (1,2 %-kal).

5. Következtetések

2015 és 2024 között az FDI-állomány folyamatosan nőtt az EU-27-ben, a közvetlen külföldi befektetések száma évente átlagosan 5 250 volt. Az elmúlt években azonban lelassult az FDI-beáramlás: 2023-ban 23 %-os, 2024-ben pedig 8,4 %-os éves csökkenés következett be. A 2024. évi beáramlások csökkenése főleg a külföldi zöldmezős beruházások 19 %-os visszaesésének volt betudható, mivel a fúziós és felvásárlási ügyletek esetében az előző évhez képest 2,7 %-os fellendülés volt tapasztalható.

2024-ben legnagyobb külföldi befektetőkként az Egyesült Államok és az Egyesült Királyság emelkedett ki a mezőnyből. Az Egyesült Államok állt az élen az összes fúziós és felvásárlási ügylet 30 %-ával, valamint a zöldmezős beruházások 37 %-ával, szorosan mögötte pedig az Egyesült Királyság következett, a fúziós és felvásárlási ügyletek 23 %-ával és a zöldmezős beruházások 24 %-ával. Ami az FDI-ket fogadó tagállamokat illeti, Németország volt a leginkább preferált célország a fúziós és felvásárlási ügyletek esetében (21 %), a legtöbb zöldmezős beruházás pedig Spanyolországba irányult (24 %). Végezetül, ami az ágazatonkénti eloszlást illeti, a feldolgozóipar (27 %) részesedése volt a legnagyobb a fúziós és felvásárlási ügyletek terén, a zöldmezős beruházási tevékenységek terén pedig a kiskereskedelem vezette a mezőnyt (31 %).

A zöldmezős beruházási projektek éves csökkenése 2024-ben szinte valamennyi származási országot, fogadó tagállamot és ágazatot érintette. Az adatok azt mutatják, hogy a fúziós és felvásárlási befektetések 2024-ben megfigyelt összességében mérsékelt éves javulása még egyenlőtlenebbül oszlott el a származási országok, a célországok és az ágazatok között.

2. FEJEZET – A 2024. ÉVI JOGALKOTÁSI FEJLEMÉNYEK A TAGÁLLAMOKBAN

1. A közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló uniós rendelet és az EU-tagállamok FDI-átvilágítási mechanizmusai

Az Európai Bizottság 2024-ben is arra ösztönözte az összes tagállamot, hogy fogadjanak el és vezessenek be nemzeti FDI-átvilágítási mechanizmusokat annak biztosítása érdekében, hogy a Bizottság és valamennyi tagállam megfelelő eszközökkel rendelkezzen a külföldi közvetlen befektetésekhez kapcsolódó biztonsági, illetve közrendet érintő kockázatok azonosításához és kezeléséhez.

A Bizottság emellett folyamatosan ösztönözte a nemzeti FDI-átvilágítási mechanizmusok és átvilágítási gyakorlatok összehangolását. Ennek érdekében technikai és szakpolitikai iránymutatással, találkozókkel és a bevált megoldások cseréjére irányuló információcserével segítette a tagállamokat. Továbbra is észrevehető különbségek vannak azonban az egyes nemzeti átvilágítási mechanizmusok között, különösen az alábbiak tekintetében: i. mi minősül az FDI-k hivatalos átvilágításának (amely az FDI-nek az együttműködési mechanizmus keretében való közvetlen bejelentését vonja maga után); ii. a nemzeti átvilágítási eljárás időbeli ütemezése; iii. a nemzeti átvilágítási mechanizmusok ágazati lefedettsége; és iv. az ügyletben részt vevő felek által a nemzeti hatóságok felé teljesítendő bejelentési kötelezettségek. E különbségek kezelése volt az egyik oka annak, hogy a Bizottság 2024 januárjában az együttműködési mechanizmus felülvizsgálatára vonatkozó jogalkotási javaslatot terjesztett elő, amelynek a Tanács és az Európai Parlament általi véglegesítése jelenleg van folyamatban.

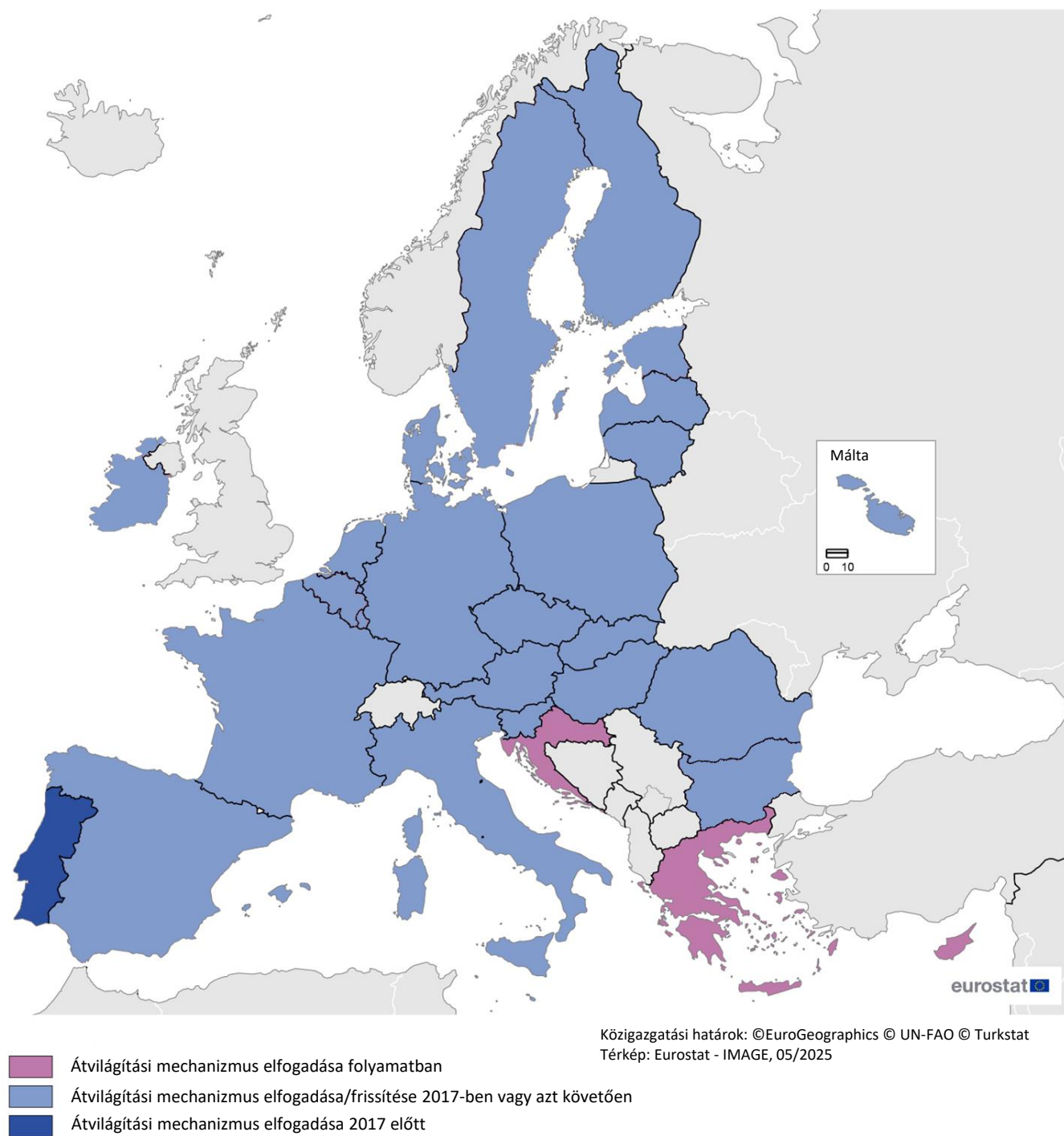
2. A tagállamok FDI-átvilágítási mechanizmusainak és jogalkotási fejleményeinek áttekintése

Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja, valamint a geopolitikai fejlemények körüli bizonytalanságok még inkább előtérbe helyezték a kritikus (fejlett) technológiák és infrastruktúrák védelmének szükségességét. A változó körülményekre reagálva egyes, átvilágítási mechanizmusokkal nem rendelkező tagállamok ezért további lépéseket tettek a nemzeti átvilágítási mechanizmusok elfogadására, illetve a meglévők aktualizálására és kiterjesztésére.

2024-ben három tagállam folytatott átvilágítási mechanizmus elfogadására irányuló tevékenységeket, két tagállamban működésbe lépett a közelmúltban elfogadott FDI-átvilágítási mechanizmus, 10 tagállam pedig módosította a meglévő, átvilágításról szóló jogszabályait.

2024 végére 24 uniós tagállam rendelkezett az FDI-k átvilágítására vonatkozó jogszabályokkal.

Az alábbi térkép áttekintést ad az EU-tagállamok jogalkotási helyzetéről 2024-ben.

Az alábbi táblázat áttekintést ad az összes EU-tagállam 2024. december 31-én fennálló jogalkotási helyzetéről és fejleményeiről⁵.

Már rendelkezik működő, nemzeti FDI-átvilágítási mechanizmussal (nincs jogszabályváltozás)	Ausztria, Belgium, Észtország, Finnország, Németország, Olaszország, Lettország, Luxemburg, Málta, Portugália, Szlovénia, Spanyolország
Módosította a meglévő mechanizmust	Csehország, Dánia, Franciaország, Magyarország, Litvánia, Hollandia, Lengyelország, Románia, Svédország, Szlovákia
Az FDI-kre vonatkozó új átvilágítási mechanizmus hatálybalépése	Bulgária, Írország
Folyamatban lévő egyeztetés vagy jogalkotási eljárás, amely várhatóan új mechanizmus elfogadását eredményezi	Horvátország, Ciprus, Görögország

Új FDI-átvilágítási mechanizmusok hatálybalépése

Bulgáriában a Parlamentben 2023-ban javasolt nemzeti átvilágítási mechanizmust 2024. február 22-én fogadták el, 2024. március 8-án hirdették ki, és az alkalmazásának megkezdésére a szükséges végrehajtási rendeletek elfogadását követően kerül majd sor.⁶ Írországban a harmadik országbeli ügyletek átvilágításáról szóló, 2023 októberében elfogadott törvény 2025. január 6-ától alkalmazandó.

Folyamatban lévő egyeztetések vagy jogalkotási eljárások, amelyek várhatóan új mechanizmus elfogadását eredményezik

2024. december 31-ig Ciprus még nem hozott létre nemzeti FDI-átvilágítási mechanizmust. 2024 márciusában törvénytervezetet nyújtottak be a Képviselőháznak. Több módosítást követően a törvénytervezetet 2025 elején újra benyújtották a Ciprusi Köztársaság Jogi Hivatalához jogi ellenőrzés céljából. A szöveget idővel ismét a Képviselőház elé terjesztik elfogadásra.

⁵ További részletekért lásd a jelentést kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumot.

⁶ 2025. június 16-ig még nem került sor a bolgár átvilágítási mechanizmusra vonatkozó végrehajtási rendeletek elfogadására.

Horvátországban 2023 októberében munkacsoportot hoztak létre az FDI-k átvilágítási mechanizmusának létrehozására irányuló jogalkotási javaslat kidolgozása céljából. 2024. december 31-én a szövegezési folyamat még folyamatban volt.

Görögországban a Külügyminisztérium befejezte a nemzeti átvilágítási mechanizmus létrehozásáról szóló jogszabály kidolgozását.

A meglévő FDI-átvilágítási mechanizmusok aktualizálásai

Csehországban megkezdődött az arra irányuló előkészítő munka, hogy módosítsák mind az FDI-k általános átvilágítási mechanizmusát (34/2021. sz. törvény), mind az energiáról szóló (458/2000. sz.) törvény szerinti ágazati átvilágítási mechanizmust. Az FDI-k általános átvilágítási mechanizmusát érintő módosítások célja a befektetések átvilágításának és a külföldi támogatások vizsgálatának összekapcsolása, valamint új szabályok bevezetése az egyes külföldi befektetőkkel való kommunikációra vonatkozóan.

Dánia a 2024. június 11-i 674. sz. törvénnyel módosította az FDI-átvilágítási mechanizmust. A törvény bevezette a tengeri szélenergia-pályázatokhoz vagy más jelentős állami energiaprojektekhez kapcsolódó különleges pénzügyi megállapodások korábbi átvilágításának lehetőségét. Ez az új rendelkezés 2024. július 1-jén lépett hatályba.

Franciaországban a befektetésátvilágítási mechanizmus hatálya alá tartozó kritikus technológiákkal kapcsolatos K+F tevékenységek felülvizsgált jegyzéke 2024-ben, egy közigazgatási aktus 2023. december 28-i elfogadását követően lépett hatályba. A felülvizsgált jegyzék már tartalmazza a fotonikát és a tiszta energia új leírását.

Magyarországon a közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló jogszabály két módosításcsomagja tette lehetővé a kiberbiztonságról szóló (EU) 2022/2555 irányelv és a kritikus szervezetek rezilienciájáról szóló (EU) 2022/2557 irányelv egyes rendelkezéseinek a nemzeti jogba való átültetését.

Litvánia naprakésszé tett két, az FDI-k átvilágítása szempontjából jelentős jegyzéket: i. a nemzetbiztonság szempontjából fontos felszerelések és eszközök jegyzékét 2024 júliusában és októberében frissítette; ii. a nemzetbiztonság szempontjából stratégiai fontosságúnak tekintett gazdasági tevékenységek jegyzékét pedig 2024. november 13-án aktualizálta. Az alágazatok körét kiterjesztették a kriptovalutákra és az eszközalapú tokenekre.

Hollandia 2024. január 1-jén végrehajtási rendeletet fogadott el a tengeri szélenergiáról. A rendelet lehetővé teszi a tengeri szélerőműparkokra vonatkozó pályázatok résztvevőinek átvilágítását és az irányítás átadását a szélerőműpark üzembe helyezése előtt.

Lengyelországban a Miniszterek Tanácsának 2024. december 18-i rendelete módosította a védett szervezetek (a kritikus infrastruktúrákban eszközökkel rendelkező vagy a stratégiai ágazatokban tevékenykedő vállalatok) és az azokat felügyelő megfelelő hatóságok jegyzékét.

Romániában a 152/2024. számon elfogadott sürgősségi rendelet pontosította az „európai uniós befektető” fogalmát, és új rendelkezéseket vezetett be az előírt határidőkre vonatkozóan. Emellett az FDI-bizottság titkárságát a Gazdasági Versenyhivatal elnöke helyett közvetlenül az FDI-bizottság elnöke alá rendelték.

Svédország 2024. október 1-jén új tevékenységekkel bővítette az FDI-k átvilágításáról szóló törvény (2023:560) hatálya alá tartozó „alapvető szolgáltatások” jegyzékét. A legfontosabb módosítást számos olyan, védelemre érdemes tevékenység jegyzékre való felvétele jelentette, amelyek az információs és kommunikációs technológiák területén alapvető társadalmi funkciókkal rendelkeznek.

Szlovákiában a kritikus infrastruktúráról, valamint egyes jogi aktusok módosításáról és kiegészítéséről szóló 367/2024. sz. törvény elfogadása korlátozott mértékű módosítást eredményezett az FDI-átvilágítási tevékenységekre vonatkozó információkhoz való hozzáférés tekintetében.

A tagállamok nemzeti átvilágítási mechanizmusaira vonatkozó jogalkotási fejleményekről szóló további információkat a jelentést kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum tartalmaz. A nemzeti átvilágítási mechanizmusok aktualizált jegyzéke megtalálható az Európai Bizottság honlapján⁷.

⁷ A tagállamok által bejelentett átvilágítási mechanizmusok jegyzéke (2025. január 8-i állapot); <https://circabc.europa.eu/rest/download/7e72cdb4-65d4-4eb1-910b-bed119c45d47>.

3. FEJEZET – A TAGÁLLAMOK FDI-K ÁTVILÁGÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGEI

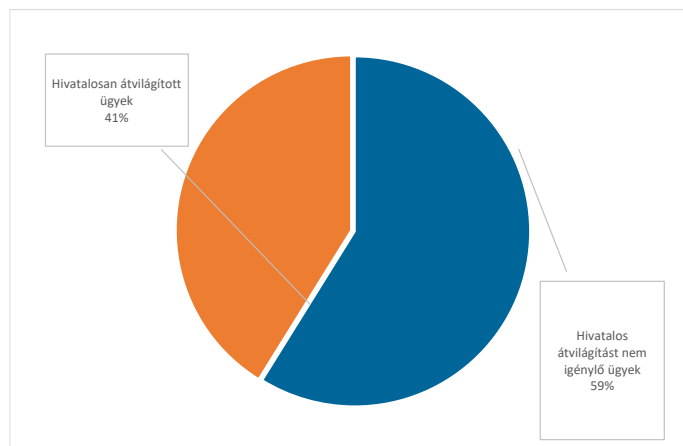
A közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendelet olyan keretet hoz létre, amely lehetővé teszi az uniós tagállamok számára, hogy biztonsági és közrendi okokból felülvizsgálják a területükön megvalósuló FDI-tranzakciókat, és intézkedéseket hozzanak a konkrét kockázatok kezelésére. Annak eldöntése, hogy egy adott FDI-t át kell-e világítani, továbbra is annak a tagállamnak a kizárólagos hatáskörébe tartozik, amelynek a területén a befektetésre sor kerül. A rendelet a Bizottság és a tagállamok átvilágítási hatóságai közötti együttműködési mechanizmust is létrehozott az egyes FDI-tranzakciók kockázatainak értékelésére. Ez a mechanizmus elősegíti az információcserét, és lehetővé teszi a Bizottság és a többi tagállam számára, hogy az FDI-vel kapcsolatos esetleges biztonsági vagy közrendi kockázatokat jelezzék más tagállamoknak vagy uniós szintű programoknak vagy projekteknek. Ez lehetővé teszi e kockázatok értékelését és enyhítését. Az együttműködési mechanizmus segíti a beruházás helye szerinti tagállamot a biztonsági vagy közrendi kockázatok értékelésében és enyhítésében, azonban a szóban forgó tagállam dönt arról, hogy mely beruházásokat vizsgálja meg, hagyja jóvá, köti feltételekhez vagy zárja le.

Ez a fejezet összesített információkat nyújt a 2024. évben lefolytatott nemzeti átvilágítási tevékenységekről a tagállamok által a Bizottságnak a rendelet 5. cikke szerint benyújtott éves jelentések alapján. Mindent egybevetve a nemzeti átvilágítási mechanizmusokkal rendelkező tagállamok összesen 3 136 engedélyezési kérelem tárgyában és hatóságok által kezdeményezett (hivatalból indított)⁸ ügyben jártak el. Ez meghaladja a 2023. évi 1 808-as és a 2022. évi 1 444-es ügyszámot. Ezen ügyek 41 %-át hivatalosan átvilágították, 59 %-uk esetében pedig vagy megállapították, hogy az ügy nem tartozik a rendelet hatálya alá, vagy hogy abban nem volt szükség hivatalos átvilágításra (5. ábra)⁹.

⁸ A tagállamok különböző átvilágítási eljárásokkal rendelkeznek, amelyek eltérést mutatnak a hatály, az eljárási lépések, a feltételek teljesülésének előzetes vagy utólagos ellenőrzései, az átvilágítás ütemezése stb. tekintetében, és ezek mind tükröződnek az ügyekről való beszámolóokban. Egyes tagállamok például a hivatalos átvilágítási eljárás lefolytatása előtt megállapítják, hogy az adott beruházás a rendelet hatálya alá tartozik-e, míg mások ezt csak a beruházás hivatalos átvilágítását követően teszik meg. Az e fejezetben ismertetett ábrák és számok tehát a tagállamoknak a jelentéstételi évben folytatott átvilágítási tevékenységeit hivatottak bemutatni, és a tagállamok által bejelentett adatokon alapulnak.

⁹ Megjegyzendő, hogy a bejelentett adatokat erősen befolyásolja az, hogy Svédország nagyon nagy számú ügyet jelentett be az FDI-k átvilágítási mechanizmusa működésének első teljes évében. Ezen ügyek száma messze meghaladja a bármely más tagállam által bejelentett esetek éves számát. Ha Svédország adatait nem számítanánk be, a hivatalosan átvilágított ügyek aránya 67 %, a hivatalos átvilágítást nem igénylő ügyek aránya pedig 33 % lenne.

5. ábra – A tagállamok FDI-k átvilágításával kapcsolatos tevékenysége

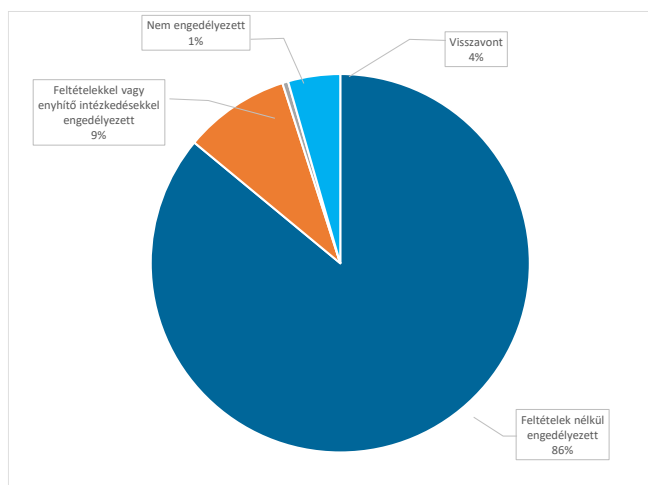
Forrás: a tagállamok által bejelentett adatok.

Ami a 2024-ben hivatalosan átvilágított azon FDI-ket illeti, amelyek esetében a tagállamok meghozott határozatról számoltak be, ezek túlnyomó részét (86 %) feltétel nélkül engedélyezték (6. ábra). Ez azt jelenti, hogy a beruházást a beruházó részére előírt további intézkedés nélkül hagyták jóvá. Az előző évhez képest a tagállamok a hivatalosan átvilágított FDI-k valamivel magasabb hányadát engedélyezték feltételek nélkül (ez az arány 2023-ban 85 % volt).

Ezzel párhuzamosan a határozatok 9 %-át úgy hagyták jóvá, hogy azokat feltételekhez vagy enyhítő intézkedésekhez kötötték. Ez az arány valamivel alacsonyabb a 2023. évi 10 %-nál. Ezekben az ügyekben az átvilágítást végző nemzeti hatóság bizonyos intézkedéseket, biztosítékokat vagy kötelezettségvállalásokat írt elő a befektetőknek az FDI jóváhagyása előtt.

A nemzeti hatóságok végül az esetek mintegy 1 %-ában gátolták meg a befektetéseket (ez az arány változatlan maradt a korábbi évekhez képest). Végezetül, a felek a beadványok 4 %-át visszavonták a hivatalos határozat meghozatala előtt.

6. ábra – Bejelentett határozatok FDI-ügyekben

Forrás: a Bizottság részére tett tagállami jelentések.

A tagállamok átvilágítási tevékenységeire vonatkozó következtetések

- A beruházók/tranzakcióban részt vevő felek által az FDI-k átvilágításával foglalkozó nemzeti hatóságokhoz benyújtott és a nemzeti hatóságok által saját kezdeményezésre megvizsgált összes, az FDI engedélyezése iránti kérelem 41 %-át világították át hivatalosan. Ezt az adatot erősen befolyásolta Svédország, amely a jelentéstételi évre vonatkozóan igen nagy számú FDI-ről számolt be.
- A legtöbb átvilágított FDI-t feltétel nélkül engedélyezték; ezek aránya 86 % volt, valamivel magasabb, mint 2023-ban (85 %). Ez azt mutatja, hogy az uniós tagállamokban a közvetlen külföldi befektetések átvilágítása nem eredményezett korlátozóbb befektetési környezetet, hanem nagyobb tudatosságot biztosít a tagállamok és a Bizottság körében a közvetlen külföldi befektetések potenciális biztonsági vagy közrendi kockázatairól.
- A feltételekhez kötött engedélyeket illetően a mérséklő intézkedéseket elrendelő határozatok aránya (9 %) valamivel alacsonyabb volt a 2023. évihez (10 %) képest.
- A tagállamok által blokkolt FDI-k aránya 1 % körül maradt, ami megfelel az elmúlt évek átlagának.
- Ezek a számok általában véve egy stabil trendről tanúskodnak, és megerősítik, hogy az EU nyitott maradt a külföldi befektetések előtt, és a tagállamok csak azokat az FDI-ket gátolják meg, amelyek nagyon komoly fenyegetést jelentenek a biztonságra vagy a közrendre.

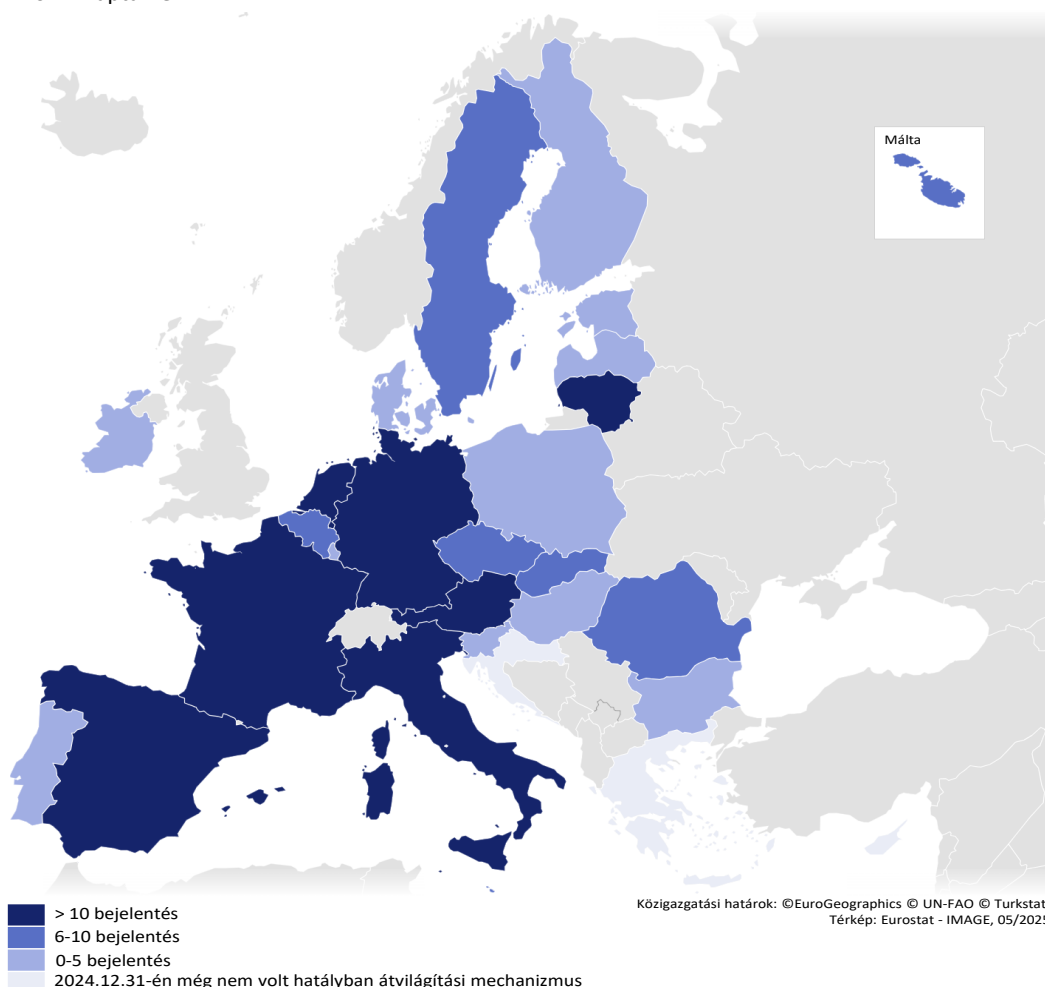
4. FEJEZET – AZ FDI-K ÁTVILÁGÍTÁSÁNAK UNIÓS EGYÜTTMŰKÖDÉSI MECHANIZMUSA

1. A közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendelet szerinti bejelentések

1.1. A 2024. évi tevékenység áttekintése

A 2024. évben a közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendelet 6. cikke alapján 21 tagállam összesen 477 bejelentést tett, míg 2023-ban 18 tagállam 488 bejelentést nyújtott be¹⁰. Négy tagállam adta a bejelentések 76 %-át (Spanyolország, Ausztria, Olaszország, Franciaország), hét tagállam pedig a 84 %-át (Spanyolország, Ausztria, Olaszország, Franciaország, Németország, Hollandia és Litvánia)¹¹. A bejelentett tranzakciók – több más szempont mellett – a célágazat, a tranzakció értéke és a végső befektetők honossága tekintetében jelentős eltéréseket mutattak.

Bejelentések száma az FDI-k átvilágításával kapcsolatos uniós együttműködés keretében
2024. naptári év

Forrás: a tagállamok által bejelentett adatok.

¹⁰ Lásd: [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2024\)464&lang=hu](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2024)464&lang=hu).

¹¹ 2023-ban ez a két százalékos arány 69 %, illetve 85 % volt.

A fenti térkép a tagállamok által az FDI-k átvilágításának uniós együttműködési mechanizmusa keretében a többi tagállamnak és a Bizottságnak bejelentett FDI-k számát mutatja. 2024-ben a nemzeti átvilágítási mechanizmussal rendelkező 21 tagállam közül tíz tagállam több mint 10, hat tagállam 6–10, nyolc pedig 5-nél kevesebb bejelentést nyújtott be.

Az előző évihez képest 2024-ben 2 %-kal, 488-ról 477-re csökkent a bejelentések száma. E csekély mértékű csökkenéstől eltekintve a bejelentések száma az utóbbi években folyamatosan nőtt. 2021-ben 414 bejelentés érkezett, 2022-ben 421, 2023-ban pedig 488, a közvetlen külföldi befektetéseket bejelentő tagállamok száma pedig a 2021. évi 13-ról 2024-ben 21-re nőtt.

1.2 Az együttműködési mechanizmus keretében bejelentett FDI-k fő ágazatai¹²

A legtöbb tranzakció 2023-ban öt gazdasági ágazatot érintett: a feldolgozóipart¹³ (az összes tranzakció 25 %-a), az IKT-t¹⁴ (22 %), a nagy- és kiskereskedelmet¹⁵ (14 %), a pénzügyi tevékenységeket¹⁶ (10 %) és a szakmai tevékenységeket¹⁷ (9 %). Ez nagyon hasonló a tavalyi évhez, amikor ugyanez az öt ágazat foglalta el az első helyeket, változatlan sorrendben. A feldolgozóipari tevékenységekre vonatkozó bejelentések még jelentősebbé váltak 2023-hoz képest, amikor ezek részaránya 23 % volt. Végezetül az energia- és a szállítási ágazattal kapcsolatos bejelentések 2024-ben a bejelentések teljes mennyiségének 6 %-át, illetve 5 %-át tették ki, a maradék 9 %-ot pedig más ágazatok¹⁸ adták.

¹² Az általános megközelítés szerint az elsődleges tevékenységi ágazatot választották fő mutatónak. Ez összhangban van az ezen éves jelentést kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum valamennyi ágazati grafikonján feltüntetett információkkal is.

¹³ A feldolgozóiparba azon vállalatok tevékenysége tartozik, amelyek anyagokból új termékeket állítanak elő (például elektromos berendezések és motorok, ipari gépek és berendezések, fegyverek és lőszer, valamint gyógyszerek gyártása).

¹⁴ IKT: információs és kommunikációs technológiák. Magában foglalja a tudástermeléshez, -megosztáshoz és terjesztéshez alapvető infrastruktúrákat és eszközöket biztosító vállalatok tevékenységeit (például számítógépes programozás, szoftverkiadás, adatfeldolgozás és tárhelyszolgáltatás, vezeték nélküli távközlési tevékenységek).

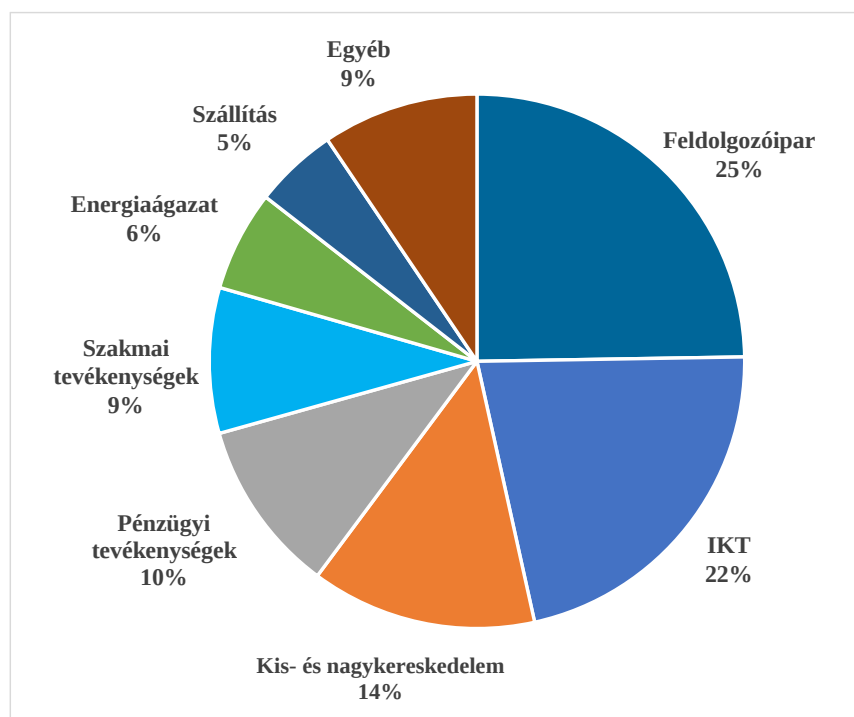
¹⁵ A nagy- és kiskereskedelem magában foglalja a gyógyszerekkel, a vegyipari termékekkel, az elektronikai és távközlési berendezésekkel és eszközökkel, a számítógépekkel, a perifériákkal és a szoftverekkel, a fémekkel és a fémekkel kapcsolatos kis- és nagykereskedelmi tevékenységeket.

¹⁶ A pénzügyi tevékenység a holdingtársaságok, az alapok és más hasonló, a pénzügyi ágazatban működő szereplők által végzett azon tevékenységet jelenti, amely a célvállalkozáson belüli meghatározott (tőke)résztesedés vagy a célvállalkozás feletti irányítás megszerzésére irányul (ilyen például az alapkezelési tevékenység, a holdingtársaságok tevékenysége, a pénzügyi szolgáltatás, a biztosítási tevékenység).

¹⁷ A szakmai tevékenység körébe az ügyvédi irodák és a könyvvizsgáló cégek, valamint a tanácsadó és mérnöki tevékenységet végző társaságok tevékenységei tartoznak (például központi ügyvezetési tevékenység, piackutatás és közvélemény-kutatás, tanácsadás, biotechnológiai kutatás és kísérleti fejlesztés).

¹⁸ Az „egyéb” kategória minden olyan ágazatot magában foglal, amelynek részaránya 5 % alatt volt, nevezetesen az építőipart, az egészségügyet és az adminisztratív tevékenységeket.

7. ábra – A 2024. évi összes bejelentés ágazati bontásában

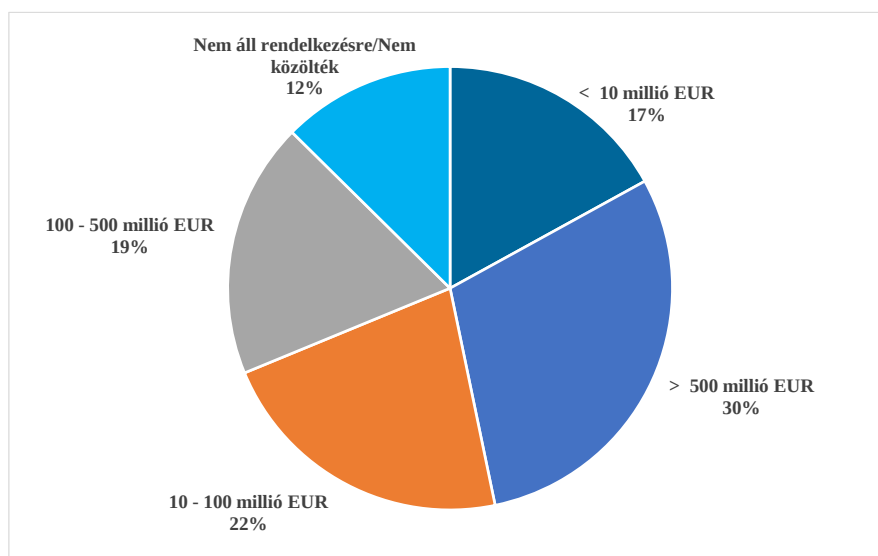
Forrás: a tagállamok bejelentései.

1.3 Az együttműködési mechanizmus keretében bejelentett FDI-k összértéke

A tranzakciók értékét tekintve a bejelentett FDI-k többségének (58 %-ának) értéke¹⁹ nem érte el az 500 millió EUR-t (2023-ban ez az arány 53 % volt, azaz 5 százalékpontos növekedés történt), a tranzakciók 30 %-ának az az értéke pedig elérte vagy meghaladta az 500 millió EUR-t (2023-ban ez az arány 29 % volt).

¹⁹ Az érték – amennyiben rendelkezésre áll – annak a tranzakciónak a teljes értékére vonatkozik, amelynek a bejelentett tranzakció a részét képezte.

8. ábra – A bejelentett FDI-tranzakciók egyedi értéke (2024)²⁰

Forrás: a tagállamok bejelentései.

1.4 Az FDI-ügyekben folytatott eljárások és az ügyek lezárásának időigénye

A közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendeletnek megfelelően a tagállamok által bejelentett tranzakciókat a Bizottság két szakaszban vizsgálja. Minden bejelentett ügyletet előzetes értékelésnek vet alá (1. szakasz), és az ügyleteknek csak kis része kerül a 2. szakaszba.

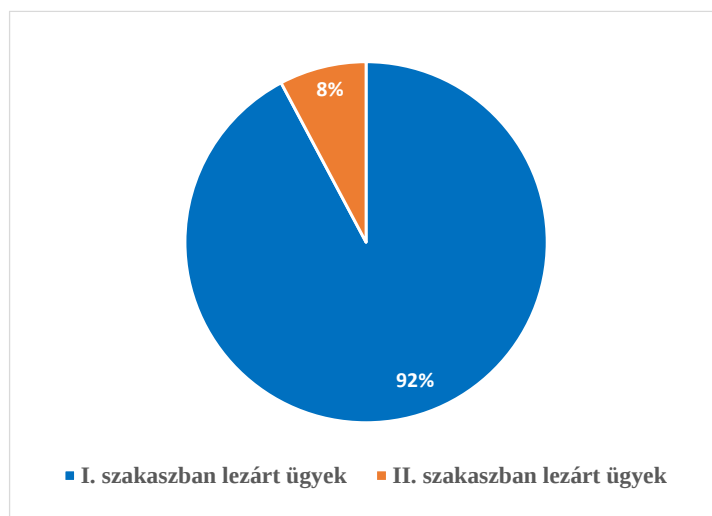
A 2. szakaszban részletesebb értékelésre kerül sor azon ügyletek tekintetében, amelyek több tagállam biztonságát vagy közrendjét érinthetik, vagy kockázatot jelenthetnek az uniós érdekű projektekre vagy programokra nézve. A 2. szakaszban vizsgált ügyek a közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendeletben előírtaknak megfelelően a Bizottság véleményével is lezárhatók. Ezek a vélemények azonban a rendelet 10. cikke értelmében bizalmasak maradnak. A vélemény: i. tartalmazhatja a Bizottság azon megállapítását, amely szerint az FDI valószínűleg negatív hatást gyakorol egynél több tagállam biztonságára vagy közrendjére, illetve valamely uniós érdekű projektre vagy programra, és ii. megfelelő intézkedéseket javasolhat figyelembevételre, vagy iii. olyan releváns információkat oszthat meg az átvilágítás alatt álló FDI-vel kapcsolatban, amelyek segíthetik a bejelentő tagállamot az értékelés elvégzésében és végső döntésének meghozatalában.

2024-ben a Bizottság a 477 ügy 92 %-át zárta le az 1. szakaszban, azaz az átvilágítást végző tagállam által tett bejelentést követő 15 naptári napon belül (ez az arány meggyezik a 2023. évivel). Az ügyletek fennmaradó 8 %-a a 2. szakaszba lépett, és a Bizottság további

²⁰ A „Nem áll rendelkezésre/nem tették közzé” arra utal, hogy az adatot nem adták meg, az nem áll rendelkezésre, azt nem tették közzé vagy az adat tárgyaltan (például azért, mert az ügylet szerkezetátalakítással járt vagy nem történt beruházás).

információkat kért a bejelentő tagállamtól²¹. 2024-ben a 2. szakaszban vizsgált ügyek több mint 66 %-a öt tagállam által tett bejelentések alapján indult, ami 2023-hoz képest növekedést jelent, amikor is: abban az évben a rangsorban az első öt helyen álló tagállam Bizottsághoz intézett bejelentéseken alapuló és a 2. szakaszba lépett ügyek a 2. szakasz ügyeinek 60 %-át tették ki. A 2023. évhez hasonlóan a Bizottság a bejelentett tranzakciók kevesebb mint 2 %-a esetében adott ki véleményt.

9. ábra – Az 1. és a 2. szakaszban lezárt ügyek

Forrás: a tagállamok bejelentései.

A Bizottság a 2. szakasz elindításakor további információkat kér a bejelentő tagállamtól, amelyek az adott tranzakciótól, valamint a bejelentést alátámasztó információk részletességétől függően eltérőek lehetnek²². Ezen információk gyakran a befektető szándékaival és üzleti tervével kapcsolatos kérdéseket tartalmaznak az érzékeny ágazatokban működő célvállalkozás vagy annak ügyfelei tekintetében. Ezekre az információkra azért van szükség, hogy jobban fel lehessen mérni a célvállalkozás kritikus jellegét és a külföldi befektető által jelentett potenciális veszélyeket.

2024-ben a tagállamok többek között oly módon vettek részt az együttműködési mechanizmusban, hogy az esetek körülbelül 10 %-ában kérdéseket tettek fel, valamint más tagállamban megvalósuló FDI-tranzakciókkal kapcsolatban tettek észrevételeket. A tagállamok által észrevételezett ügyek aránya mintegy 3 % volt, ami jóval elmaradt a 2023. évi 6 %-tól²³. A

²¹ Ilyen esetekben az észrevételek megtételére vagy a vélemény kiadására vonatkozó határidő 20 naptári nap attól a naptól számítva, hogy a Bizottság megkapta a kért információt a bejelentő tagállamtól.

²² A bejelentőlap: Tájékoztatás kérése a befektetőtől a rendelet 6. cikke szerinti bejelentés céljából annak érdekében, hogy biztosítsák a rendelet szerinti bejelentésben szereplő ügyletre, befektetőre és célvállalkozásra vonatkozó információk bizonyos fokú egységességét és minimális szintjét. A bejelentőlap a https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/investment-screening_hu címen érhető el.

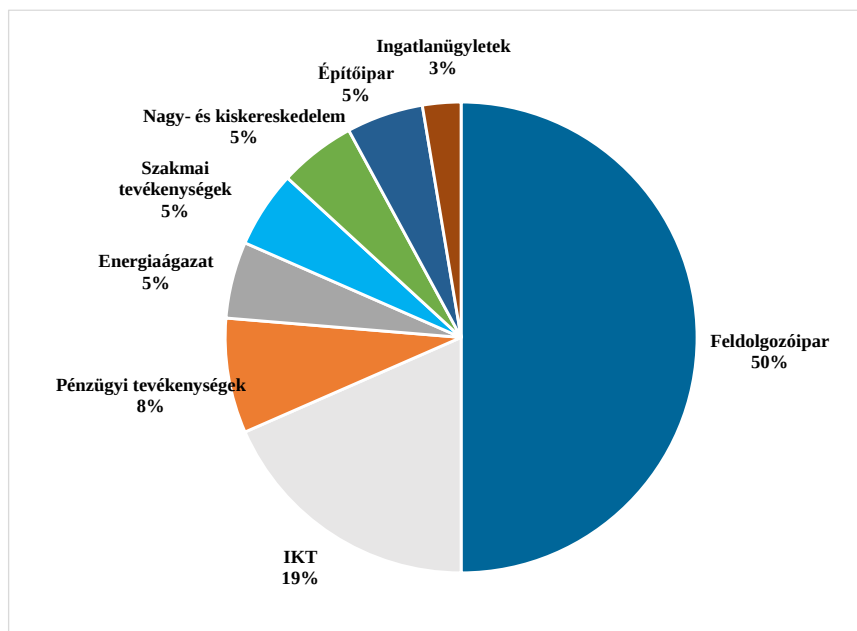
²³ Több ország is tehet észrevételeket ugyanarra a tranzakcióra vonatkozóan.

tagállamok mintegy egyharmada tett észrevételeket más tagállamoknak – ez az arány nem változott²⁴.

1.5 A Bizottság által folytatott részletes biztonsági kockázatértékelés tárgyát képező FDI-k fő ágazatai

A 2. szakaszban vizsgált ügyletek fő ágazata a feldolgozóipar volt, amely az összes tranzakció 50 %-át tette ki. Ez jóval meghaladta a 2023. évi 39 %-os arányt (10. ábra). A második legjelentősebb ágazat az IKT volt, amely a 2. szakaszban vizsgált ügyek közel egyötödét tette ki (2023-ban ez az arány 24 % volt). A 2. szakaszban vizsgált, pénzügyi tevékenységekkel kapcsolatos ügyek a harmadik helyen álltak, 8 %-os aránnyal, ami változatlan a tavalyi évhez képest.

10. ábra – Fő célágazatok a 2. szakaszba lépett 2024. évi ügyek esetében

Forrás: a tagállamok bejelentései.

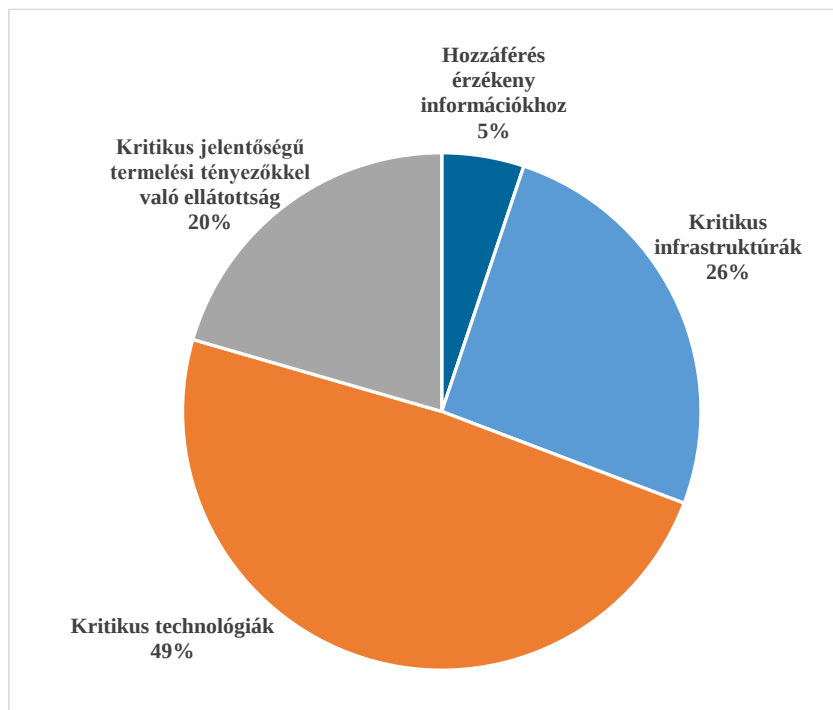
Tekintettel a feldolgozóipar jelentőségére, a 11. ábra áttekintést nyújt azokról a tényezőkről²⁵, amelyeket a feldolgozóipart érintő tranzakciók biztonsági vagy közrendi szempontból való kritikusságának értékelésekor figyelembe vettek. A leggyakrabban figyelembe vett tényező az volt, amikor az érintett tranzakció kritikus technológiákba történő beruházást foglalt magában. 2024-ben e tényezőnek az összes tényezők belüli részaránya 49 % volt (2023-ban 51 %). A második legfontosabb tényező az volt, amikor a TDI-k kritikus infrastruktúrába történő beruházást foglaltak magukban – e tényező részaránya 26 % (2023-ban 34 %) volt, majd ezt

²⁴ A legtöbb olyan esetben, amikor a tagállamok kérdéseket tettek fel, a kapott válasz eloszlatva az esetleges aggályait, így nem került sor észrevételek kibocsátására.

²⁵ Ezeket a tényezőket a közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendelet 4. cikke tartalmazza. Egy tranzakció esetében több tényező is felhasználható annak értékelésére, hogy egy adott FDI mennyire kockázatos a biztonságra és a közrendre nézve.

követte a kritikus jelentőségű termelési tényezőkkel való ellátottság 20 %-kal (2023-ban ez 13 % volt). Végül az érzékeny információkhoz (köztük a személyes adatokhoz) való hozzáférés az összes tényezők közül csupán 5 %-ot képviselt, ez 3 százalékponttal magasabb a 2023. évi 2 %-os adathoz képest.

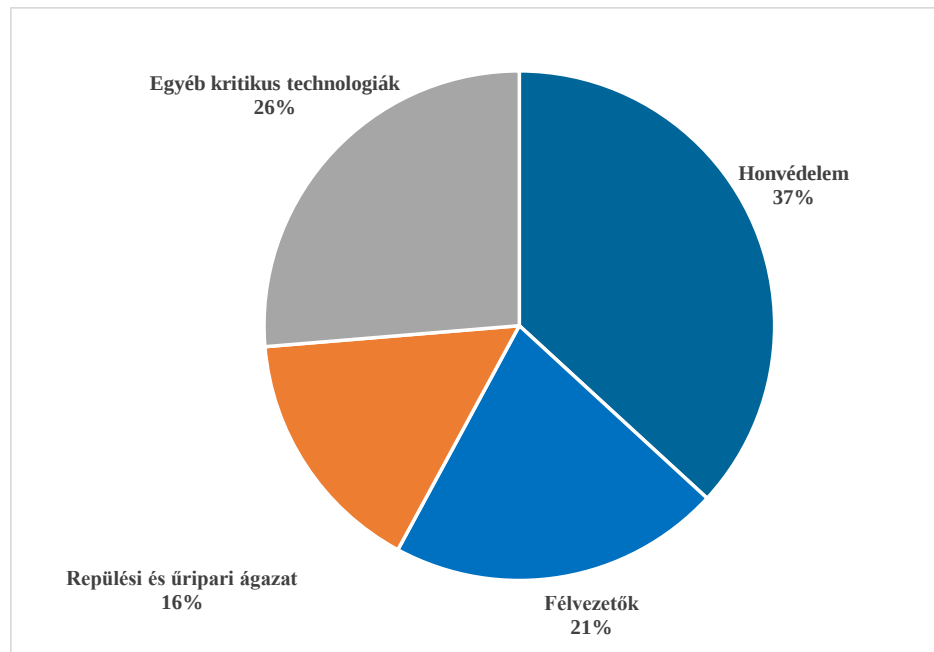
11. ábra – A 2. szakaszba lépés tényezői a feldolgozóipar esetében

Forrás: a tagállamok bejelentései.

A 2. szakaszba lépett, kritikus technológiákkal kapcsolatos bejelentések részletesebb vizsgálata (12. ábra) azt mutatja, hogy e bejelentések 37 %-át a védelemmel kapcsolatos tevékenységek tették ki (ez 11 százalékponttal magasabb a 2023. évi 26 %-os adatnál), ezt követik a félvezetők 21 %-kal, a repülési és űripari ágazat pedig 16 %-kal. 2023-hoz képest az utóbbi két technológia előreugrott a rangsorban, az említett évben a félvezetők aránya 17 %, a repülési és űripari ágazaté pedig 22 % volt. Az egyéb kritikus technológiák, köztük a mesterséges intelligencia és a robotika összes technológián belüli részaránya 26 % volt.

12. ábra – A kritikus technológiák típusai a 2. szakaszban vizsgált ügyekben

Forrás: a tagállamok bejelentései.

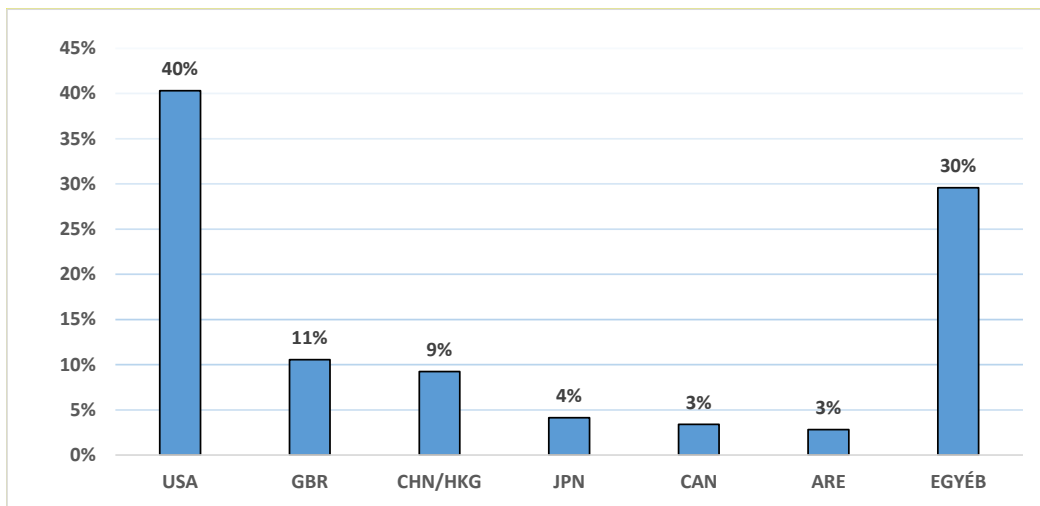
1.6 Az együttműködési mechanizmus keretében bejelentett FDI-k végső befektetőinek honossága

A 2024-ben bejelentett 477 ügyben a honosság szerinti hat legfontosabb joghatóság az USA, az Egyesült Királyság, Kína (Hongkongot is ideértve), Japán, Kanada és az Egyesült Arab Emírségek volt. 2023-hoz képest az együttműködési mechanizmus keretében bejelentett, az Egyesült Államokból származó FDI-k aránya jelentősen, 7 százalékponttal nőtt: a 2023-ban mért 33 %-ról 2024-ben az összes tranzakció 40 %-ára emelkedett. Az egyesült királyságbeli befektetők aránya viszont kismértékben, a 2023. évi 12 %-ról 2024-ben 11 %-ra csökkent. További jelentős fejlemény volt a Kínából származó tranzakciók számának növekedése, ezek aránya a 2023. évi 6 %-ról 2024-ben 50 %-kal, 9 %-ra nőtt. A Japánban honos befektetőktől származó FDI-k a tranzakciók teljes számát tekintve 2024-ben a rangsorban a 4. helyen álltak – a 2023. évi adathoz képest változatlanul – 4 %-os részesedéssel. Végül, a kanadai és az egyesült arab emírségekbeli befektetők közvetlen külföldi befektetéseinek részesedése 3 % volt (ami csökkenést mutat a 2023. évi 5 %-hoz, illetve 6 %-hoz képest).

A bejelentett tranzakciók mintegy 30 %-a²⁶ nem a legjelentősebb hat joghatóságból származott (2023-ban ez az arány 33 % volt). Ez a legfontosabb származási országokból származó befektetések koncentrációjának enyhe növekedését jelzi. 2023-ban a hat legnagyobb befektető a bejelentett esetek 66 %-át adta, szemben a 2024. évi 70 %-kal.

²⁶ A nem elhanyagolható részesedéssel rendelkező országok/joghatóságok közé tartozik Jersey, India, Szingapúr és Svájc, amelyek mindegyike 2 %-os arányt képviselt. Az Oroszországból származó FDI-k 2024-ben az együttműködési mechanizmus keretében bejelentett összes befektetés 1 %-át tették ki.

13. ábra – A végső befektetők származási országa a 2024. évi ügyekben

Forrás: a tagállamok bejelentései.

1.7 Az együttműködési mechanizmus keretében bejelentett, több joghatóságra kiterjedő tranzakciók és azok fő ágazatai

2024-ben az összes bejelentett eset 19 %-a két vagy több tagállamban átvilágítás alatt álló ügyletekre vonatkozott (ez az arány az első éves jelentésben 29 %, a másodikban 28 %, a harmadikban 20 %, a negyedikben pedig 36 % volt)²⁷. Az e bejelentésekkel érintett főbb ágazatok a következők voltak: i. a feldolgozóipar 26 %-os (2023-ban 23 %-os) részesedéssel; ii. az IKT 20 %-os (2023-ban 21 %-os) részesedéssel; iii. a nagy- és kiskereskedelem 14 %-os (2023-ban 19 %-os) részesedéssel; iv. a szakmai tevékenységek 7 %-os (2023-ban 13 %-os) részesedéssel; valamint v. az energiaágazat 6 %-os (2023-ban 5 %-os) részesedéssel (1. táblázat). Az építőipar és az egészségügy a több joghatóságra kiterjedő ügyletek 6 %-át tette ki. Végezetül más ágazatok, köztük a szállítás és a vízügy az összes, több joghatóságot érintő ügy 7 %-át tették ki.

1. táblázat. A több joghatóság alá tartozó FDI-k főbb ágazatai

Feldolgozóipar	26 %
IKT	20 %
Nagy- és	14 %
Pénzügyi	10 %
Szakmai	7 %
Építőipar	6 %
Energiaágazat	6 %

²⁷ A „több joghatóságra kiterjedő FDI-tranzakciók” ebben az összefüggésben olyan FDI-tranzakciók, amelyek esetében a céltársaság több tagállamban (és valószínűleg harmadik országokban is) jelen lévő vállalatcsoport, tehát például olyan vállalatcsoport, amely több tagállamban is rendelkezik leányvállalattal. Az ilyen tranzakciókat egynél több tagállam is bejelentheti, ha a tranzakció az átvilágítási mechanizmusuk hatálya alá tartozik és hivatalos átvilágítást kezdeményeznek.

Egészségügy	6 %
Egyéb	7 %

Forrás: a tagállamok bejelentései.

1.8 Be nem jelentett ügyletek

A közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendelet lehetővé teszi a tagállamok és a Bizottság számára, hogy információt cseréljenek az uniós együttműködési mechanizmus keretében be nem jelentett FDI-kről, és amennyiben a többi tagállam vagy a Bizottság biztonsági vagy közrendi kockázatokat azonosít, észrevételek tehetők vagy vélemény adható ki. 2024-ben a Bizottság korlátozott mértékben vette igénybe ezt az eljárást abból a célból, hogy az átvilágítás alá nem vont tranzakciókról tájékozódjon.

Következtetések az FDI-k átvilágításának uniós együttműködési mechanizmusáról

- Mindenekelőtt le kell szögezni, hogy az FDI-k átvilágítása továbbra is nélkülözhetetlen eszköznek bizonyult azáltal, hogy hozzájárult az EU kollektív biztonságának védelméhez a harmadik országokból származó, potenciálisan biztonsági vagy közrendi kockázatokat rejtő tranzakciókkal szemben.
- Másodszor, az FDI-k átvilágításának uniós együttműködési mechanizmusa továbbra is nagy jelentőséggel bír. Ez tükröződik az értesítések számában, amely körülbelül a 2023. évvel azonos szinten maradt (477 bejelentés 2024-ben, szemben a 2023. évi 488 bejelentéssel). Ugyanakkor az összes bejelentés 84 %-a a következő hét tagállamból érkezett: Spanyolország, Ausztria, Olaszország, Franciaország, Németország, Hollandia és Litvánia. Annak ellenére, hogy már 24 tagállam vezetett be és alkalmaz működő átvilágítási mechanizmust, közülük csak 21 tagállam jelentett be ügyleteket (2021-ben 13 ország). Az emelkedő tendencia az együttműködési mechanizmus ismertségének növekedését tükrözi. Emellett a tagállamoknak lehetőségük nyílt arra, hogy technikai szintű megbeszéléseket folytassanak a közvetlen külföldi befektetések átvilágításával foglalkozó szakértői csoport ülésein és az évente megrendezésre kerülő „Screeners” Akadémián, amelynek házigazdája 2024-ben az FDI-k átvilágításáért felelős román hatóság volt.
- Harmadszor, annak fényében, hogy az Unió szilárdan elkötelezett a nyitott befektetési környezet mellett, az uniós együttműködési mechanizmus továbbra is korlátozott és célzott eszközként működik olyan kivételes esetekben, amikor egy közvetlen külföldi befektetés valószínűleg negatív hatást gyakorolna az Unióban a biztonságra vagy a közrendre. A 2024-ben bejelentett 477 ügy túlnyomó többségét (92 %) az 1. szakaszban, azaz az átvilágítást végző tagállamok általi bejelentést követő 15 naptári napon belül lezárták, és a Bizottság a tranzakciók csupán 8 %-át vetette alá részletes biztonsági kockázatértékelésnek. 2023-hoz képest ez az arány változatlan maradt. 2024-ben,

csakúgy mint 2023-ban, a Bizottság az ügyek kevesebb mint 2 %-ában adott ki véleményt.

- Negyedszer, a feldolgozóipar nemcsak megtartotta vezető szerepét a 2. szakaszban vizsgált ügyeket illetően, de még növelte is az azokon belüli részarányát: ez az arány a 2023. évi 39 %-ról 2024-ben 50 %-ra emelkedett. Azokat a tényezőket közelebbről megvizsgálva, amelyek meghatározták a 2. szakasz szerinti részletes biztonsági kockázatértékelések szükségességét, az tűnik ki, hogy a „kritikus technológiákra” vonatkozó cél jelentősége volt az a tényező, amely az esetek 49 %-ában további értékelést tett szükségessé (2023-ban ez az arány 51 % volt). A 2. szakasz hatálya alá tartozó kritikus technológiákkal kapcsolatos bejelentések azt mutatják, hogy a védelmi vonatkozású tevékenységek nagyobb jelentőségre tettek szert: az összes 2. szakaszba kerülő bejelentés 37 %-át tették ki, szemben a 2023. évi 26 %-kal. Ezenkívül 2023-hoz képest a félvezetők megelőzték a repülési és űripari ágazatot, és 21 %-kal a második helyen álltak, mögöttük 16 %-kal pedig a repülési és űripari ágazat következett.
- Végül a befektetők többsége továbbra is ugyanabban a két legfontosabb joghatóságban honos: az uniós együttműködési mechanizmus keretében bejelentett összes befektetés 51 %-át az Egyesült Államok és az Egyesült Királyság adta. Az egyesült államokbeli befektetők aránya jelentős mértékben, a 2023. évi 33 %-ról 2024-ben 40 %-ra nőtt. Ezzel szemben az egyesült királyságbeli befektetők aránya enyhe mértékben, a 2023. évi 12 %-ról 2024-ben 11 %-ra csökkent. Egy másik említésre méltó fejlemény volt a Kínából (és Hongkongból) származó tranzakciók számának növekedése, ezek aránya a 2023. évi 6 %-ról 2024-ben 50 %-kal, 9 %-ra nőtt. Eközben a kanadai és az egyesült arab emírségekbeli befektetők az összes ügylet kisebb hányadát adták, 3 %-ot, ami a 2023. évi 5 %-hoz, illetve 6 %-hoz képest csökkenést mutat.

2. Az FDI-k átvilágításának legutóbbi fejleményei és kitekintés: A közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendelet javasolt felülvizsgálata

Az európai gazdasági biztonsági stratégia²⁸ részeként az Európai Bizottság 2024. január 24-én jogalkotási javaslatot terjesztett elő a közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendelet felülvizsgálatára²⁹. A javaslat a több mint 1 200 FDI-ügylet kapcsán szerzett tapasztalatok, egy OECD-tanulmány, a Bizottság által folytatott részletes értékelés, valamint az Európai Számvevőszék különjelentése alapján készült.

A javaslat törekszik a jelenlegi keret fő hiányosságainak kezelésére; e hiányosságok közé tartozik az átvilágítási mechanizmusok hiánya egyes tagállamokban, a szabályozás széttöröttségét és egy, az összes tagállam által átvilágítandó ügyletekre vonatkozó az egységes szabályozás hiánya. A javaslat célja:

²⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex:52023JC0020>.

²⁹ <https://circabc.europa.eu/ui/group/aac710a0-4eb3-493e-a12a-e988b442a72a/library/f5091d46-475f-45d0-9813-7d2a7537bc1f/details?download=true>.

- annak biztosítása, hogy minden tagállam vezessen be átvilágítási mechanizmusokat;
- a nemzeti mechanizmusok közös minimális hatályának és minimális harmonizációjának bevezetése;
- a végső soron nem uniós szervezetek tulajdonában lévő, uniós székhelyű befektetők átvilágítás hatálya alá vonása;
- a tagállamok és a Bizottság közötti együttműködés megerősítése és az elszámoltathatóság javítása.

3. A kiáramló befektetések felülvizsgálata – az (EU) 2025/63 bizottsági ajánlás elfogadása

A Bizottság 2025. január 15-én ajánlást fogadott el az uniós kiáramló befektetések felülvizsgálatáról. A kezdeményezés célja, hogy az EU nyitott befektetési környezetére építve megerősítse az EU gazdasági biztonságát és irányt mutasson a jövőbeli szakpolitikai döntésekhez.

Az ajánlás a három potenciálisan legkockázatosabb és stratégiai szempontból legjelentősebb technológiai területre – a félvezetőkre, a mesterséges intelligenciára és a kvantumtechnológiákra – vonatkozik, és felszólítja a tagállamokat, hogy értékeljék az EU kiáramló befektetési ügyleteivel járó, a gazdasági biztonságot fenyegető esetleges kockázatokat. A tagállamokkal szembeni konkrét elvárások:

- Vizsgálják felül a területükön letelepedett vállalatok korábbi és folyamatban lévő kiáramló befektetéseit, amelyek a három technológiai területtel kapcsolatosak.
- Gyűjtsenek információkat, és a Bizottsággal együtt értékeljék a kiáramló befektetésekkel kapcsolatos esetleges kockázatokat és biztonsági aggályokat, valamint mérlegeljék a megfelelő szakpolitikai válaszokat a javasolt 15 hónapos felülvizsgálati időszak végén. Ezek a kockázatok abból eredhetnek, hogy a kiáramló befektetések során kiszivárogoz a technológia vagy a know-how, ami lehetővé teszi, hogy a technológiát katonai vagy hírszerzési célokra használják fel az EU-val vagy tagállamaival szemben, vagy aláássák a nemzetközi békét és biztonságot.
- Konzultáljanak és működjenek együtt az érdekelt felekkel, köztük az üzleti szférával, a tudományos körökkel és a civil társadalommal annak érdekében, hogy teljes képet kapjanak a beruházási környezetről és a lehetséges biztonsági kockázatokról.

Az ajánlás alapjául szolgáltak a Bizottság kiáramló beruházásokkal foglalkozó, 2023 júliusában létrehozott szakértői csoportjában a tagállamokkal folytatott megbeszélések, valamint a 2024 januárjában közzétett, a kiáramló beruházásokról szóló fehér könyvet követően folytatott nyilvános konzultáció.

Nyomon követés és a jövőbeli lépések

A tagállamoknak 2025. március 15-ig ki kellett jelölniük egy egyedüli kapcsolattartó pontot. E jelentés elkészítésekor a Bizottság 25 tagállamtól kapott értesítést a kiáramló beruházások felülvizsgálatával foglalkozó hatóságokról.

A Bizottság arra is felkéri tagállamokat, hogy nyújtsanak be: i. egy eredményjelentést 2025. július 15-ig, valamint ii. egy átfogó jelentést ezen ajánlás végrehajtásáról és az esetlegesen azonosított kockázatokról 2026. június 30-ig.